

Stockholm den 29 december 2023

R-2023/1664

Till Finansdepartementet

Fi2023/02374

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 19 september 2023 beretts tillfälle att yttra sig över delbetänkandet En utvecklad arbetsgivardeklaration – åtgärder mot missbruk av välfärdssystemen (SOU 2023:47).

Sammanfattning

Advokatsamfundet, som hänvisar till tidigare remissyttrande avseende arbetsgivardeklarationer,¹ har i huvudsak ingen erinran mot utredningens förslag, men anser att det samtidigt finns ett flertal förhållanden som bör föranleda ytterligare överväganden och bedömningar i de hänseenden som framgår nedan.

Synpunkter

Allmänt

Advokatsamfundet har förståelse för de intressen som ligger bakom utredningens förslag och delar utredningens bedömning att det är av stor vikt att myndigheterna får de verktyg som behövs för att effektivt kunna motverka missbruk av välfärdssystemet.

De förslag som utredningen föreslår skulle innebära att fler personuppgifter samlas in och behandlas. Flertalet av de personuppgifter som utredningen föreslår att arbetsgivare ska lämna i arbetsgivardeklaration är av sådan natur att de kan betraktas

---

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 30 juni 2022 över betänkandet Träffsäkert (SOU 2021:101).

som mycket integritetskänsliga, särskilt uppgifter som är av betydelse för beräkning av föräldrapenning. En sådan utökad uppgiftsinsamling och behandling av känsliga personuppgifter förutsätter att behandlingen av personuppgifterna utgör en proportionerlig inskränkning av den personliga integriteten samt att det säkerställs att uppgifterna behandlas på ett lagligt, korrekt och säkert sätt. Advokatsamfundet anser att förslagen i betänkandet överlag har utformats utifrån en rimlig avvägning mellan enskilda och allmänna intressen. Advokatsamfundet har dock följande synpunkter på utredningens förslag.

Uppgifter om frånvaro som beror på skäl som kan ge rätt till föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning

Förslaget innebär att den som är skyldig att lämna arbetsgivardeklaration för varje betalningsmottagare ska ange om redovisad ersättning har eller inte har påverkats av frånvaro av skäl som kan ge rätt till föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning, dvs. frånvaro för vård av barn. Uppgifter om frånvaro för vård av barn får generellt sett anses som särskilt integritetskänsliga uppgifter. Detta eftersom sådana uppgifter innefattar information som indirekt berör minderårigas hälsa. För att en sådan personuppgiftsbehandling ska vara adekvat och proportionerlig krävs att uppgifterna på ett konkret sätt bedöms kunna utgöra ett effektivt verktyg för att förebygga eller upptäcka felaktiga utbetalningar som beror på att den sökande har lämnat oriktiga uppgifter om att han eller hon inte har arbetat.

Som framgår av betänkandet ger uppgifter om frånvaro av skäl som kan ge rätt till tillfällig föräldrapenning generellt sett inte möjlighet till kontroll innan ett beslut om ersättning fattats och utbetalning gjorts. Värdet av uppgiften ligger enligt utredningen i stället i att uppgifterna kan vara ett instrument för att i efterhand kontrollera om en utbetalning var korrekt eller inte.

Med anledning av att uppgifterna inte kan förväntas förhindra att felaktiga utbetalningar sker, utan enbart att kontrollen av redan utförda utbetalningar förbättras, är det enligt Advokatsamfundet tveksamt om behandlingen av sådana personuppgifter kan anses proportionerlig. I stället bör andra åtgärder för att uppnå det önskade syftet utredas, såsom en ökad möjlighet för Försäkringskassan att på ett enkelt och snabbt sätt inhämta informationen direkt från arbetsgivaren vid behov.

Denna fråga bör därför adresseras inom ramen för den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Uppgifter som Skatteverket har frångått genom beslut

Advokatsamfundet har inga synpunkter på utredningens förslag om att Skatteverket ska få möjlighet att göra en särskild anteckning i beskattningsdatabasen så snart Skatteverket har fattat ett beslut som innebär att det finns grund för att göra en sådan anteckning, även om Skatteverkets beslut ännu inte vunnit laga kraft. En sådan anteckning skulle medföra ökade möjligheter att i ett tidigt skede förhindra felaktiga beslut och utbetalningar. För att den enskildes rättigheter ska tillgodoses är det dock viktigt att den myndighet som tagit del av en särskild anteckning även får besked om de uppgifterna som framgår däri, därefter frångås av Skatteverket eller ändras eller upphävs av förvaltningsdomstol. Utredningens förslag om att den särskilda anteckningen enbart ska tas bort, är enligt Advokatsamfundets uppfattning därmed inte tillfredställande. I stället bör det övervägas att ålägga Skatteverket en skyldighet att informera den myndighet eller arbetslöshetskassa till vilken Skatteverket tidigare har lämnat ut en uppgift om en särskild anteckning i beskattningsdatabasen om att beslutet ändrats eller upphävts.

En ökad administrativ börda för arbetsgivare och andra utbetalare

Förslagets genomförande skulle innebära en ökad administrativ börda – och därmed ökade administrativa kostnader – för arbetsgivare och andra utbetalare. Som utredningen framhåller kommer förslaget innebära att uppdateringar av redovisnings- och lönesystem behöver göras. Enligt utredningen bör sådana uppdateringar kunna ske inom ramen för årliga uppdateringar i dessa programvaror, varvid kostnaden enligt utredningen kommer ingå i den ordinarie kostnaden för redovisnings- och lönesystem. Det finns enligt Advokatsamfundet dock en uppenbar risk att kostnaden för erforderliga uppdateringar av redovisnings- och lönesystem direkt eller indirekt kommer att belasta användarna av programvaran, dvs. de enskilda arbetsgivarna. För att möjliggöra en bedömning av de ekonomiska konsekvenserna av införandet av reglerna bör frågan därför utredas ytterligare.

Den ökade administrativa bördan och därmed kostnaderna skulle särskilt drabba de ca. 31 procent av utbetalarna som inte lämnar in arbetsgivardeklarationer automatiskt. Det är ett rimligt antagande att de flesta av dessa arbetsgivare är små bolag som har

svårigheter att bära ytterligare kostnader och en utökad administration. Advokatsamfundet delar av den anledningen den uppfattning som framgår av det särskilda yttrandet av Svenskt Näringsliv och Byggföretagen om att det kan ifrågasättas om det är lämpligt att regelverket utformas så att den huvudsakliga bördan landar på arbetsgivarna. Mot den bakgrunden föreslår Advokatsamfundet att andra möjligheter att uppnå det önskade syftet utreds i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Ett starkare sekretesskydd bör övervägas

Enligt utredningens förslag kommer uppgifterna om frånvaro att omfattas av s.k. absolut sekretess hos Skatteverket, medan ett lägre sekretesskydd skulle gälla för samma uppgifter hos Försäkringskassan (s.k. rakt skaderekvisit). Enligt Advokatsamfundet saknas det skäl för att ett lägre sekretesskydd ska gälla för uppgifterna hos Försäkringskassan än för uppgifterna hos Skatteverket. Advokatsamfundet föreslår av den anledningen att absolut sekretess av uppgifterna övervägs även för uppgifterna hos Försäkringskassan.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander